

شیر فهم به جمهوری اسلامی

امیرفیض- حقوقدان

مجلس سنای آمریکا بنا بر تقاضای ۸۳ نماینده از باراک اوباما خواسته که ایرانیان را تفهیم کند که پی آمد های بدست نیامدن توافق نهائی بر سر پرونده هسته ای ایران با چه تبعاتی همراه است.

ظاهر خبرچندان مهم نیست ولی تامل در اقدام مجلس سنای آمریکا بسیار پرمعناست و رساگر آن است که جمهوری اسلامی (ایران) که موافقتنامه ژنو را امضا کرده، نمیداند چه امضا کرده است و مجلس سنای آمریکا لازم دانسته که تبعات موافقتنامه ژنو به جمهوری اسلامی شیرفهم شود.

اقدام مجلس سنای آمریکا که کاملا بیسابقه است، نشان از وضوح نفهمی جمهوری اسلامی نسبت به موافقتنامه ژنو است، والا معلوم است انسان و یا کشورها اول موضوع قرارداد را میفهمند و درک میکنند و تبعات احتمالی آنرا میسنجند و سپس امضا میکنند، ولی جمهوری اسلامی قبل از فهم و درک موافقتنامه ژنو و آگاهی از تبعات وحد حدود آن، ایفای تعهدات موافقتنامه را عهده دار شده است.

خیلی عجیب است، دیده شده است که افراد عامی و کم سواد غالباً نخوانده و یا به اعتبار اعتمادی که بطرف و یا سردفتر و یا تنظیم کننده سند دارند بدون تامل کافی سند را امضا میکنند ولی هرگز نمیتوان تصور کرد کسی که به طرف خودش بی اعتماد است و بارها آنرا صریحا اعلام کرده «عباس عراقچی معاون وزارت خارجه و سرپرست تیم ایران گفت: «خصوصیت ما و آمریکا سر جای خود باقی است ما با آمریکائی ها دهها مورد اختلاف داریم و از دید ما آمریکا همان شیطان بزرگ است و هیچ تغییری نکرده است»» یک موافقتنامه را که بسیار حائز اهمیت است نخوانده امضا کند و جهل جمهوری اسلامی به موافقتنامه آنقدر عیان باشد که مجلس سنای آمریکا از بی اطلاعی ایرانیان از مفاد موافقتنامه نگران شود.

دغدغه مجلس سنای آمریکا

درست است که اصل حقوقی مقرر میدارد که طرفین موافقتنامه ژنو از مفاد و تعهدات و تبعات موافقتنامه ژنو آگاه بوده که امضا کرده و هیچ الزامی برای آمریکا نیست که موافقتنامه را به جمهوری اسلامی شیرفهم کند ولی جامعه حقوقی به مسئله تفهیم طرفین نسبت به تعهد و عملی که میخواهند انجام بدهند حساسیت خاصی دارد؛ حتی متهمین هم از این حساسیت بی نصیب نمانده و حقوق بشر مکلف ساخته که اتهام و حقوق شخص دستگیر شده به او در فرجه مقرر تفهیم شود.

از سوی دیگر موافقتنامه ژنو یک قرارداد عادی و کوتاه مدت نیست. قراردادی بسیار استثنائی و باتبعات عجیب و بدون نمونه است و در جریان اجرا مسلما در آینده با مقاومت ملت ایران روبرو خواهد شد و یکی از دلایل و استنادات ایرانیان عدم آگاهی و تفهیم و تبعات موافقتنامه ژنو خواهد بود. و استدلال آنها هم بسیار است و صرف نظر از اینکه رژیم اسلامی ایران از نظر حقوق ایران غاصب، و تصمیماتش بی اعتبار

است، این موافقتنامه برخلاف صراحت قانون اساسی جمهوری اسلامی به مجلس نرفته و تصویب نشده لذا فاقد مشروعیت است.

سنای آمریکا برای پیشگیری و استحکام موافقتنامه ژنو و پی آمدهای آن از رئیس جمهور کشور خواسته است که موافقتنامه ژنو و تبعات آنرا برای جمهوری اسلامی، طرف موافقتنامه شیر فهم (خر فهم کند).

دلیل دیگری که میتوان برای ظهور فکرتفہیم موافقتنامه به جمهوری اسلامی یافت، برخی اظهار نظرهای متضاد از ناحیه مسئولین جمهوری اسلامی از یکطرف و از سوی دیگر ممنوعیت اظهار نظر و نقد موافقتنامه است که منتقدین یابہ سکوت دعوت و یا مانند جواد کریمی قدوسی و حمید رسانی نمایندگان مجلس اسلامی مورد تعقیب کمیسیون اصل ۹۰ قرار گرفته اند >جرم این است که اسرار هویدا میکرد<

حمید رسانی در مجلس گفت: >فرزند یک شهید که نقدی راجع به موافقتنامه ژنو نوشته بود بنابراین درخواست شورای عالی تحت تعقیب قرار گرفته است<

نمونه ها از اظهار نظر ها نسبت به توافقنامه ژنو

- نبویان در مجلس اسلامی درباره توافقنامه ژنو گفت: >ما باید دریابیم که هدف از مذاکرات چیست و چه چیزی میخواهیم و هدفمان چیست< نبویان نماینده مجلس اسلامی است؛ اعلام جهل به موضوع موافقتنامه میکند
- ظریف در مجلس گفت: >تحریم های شورای امنیت برای ما مهم است، تحریم های یکطرفه آمریکا کاغذ پاره ای بیش نیست<.
- وزیر اقتصاد جمهوری اسلامی تابلوی ورشکستگی دولت را به دلیل وجود تحریم های آمریکا علنا در مجلس خواند.
- سید علی خامنه ای مدعی است که تحریم ها هیچ آزاری برای کشور و مردم ندارد.
- نبویان در مجلس گفت: >ما روزانه اگر دو میلیون و هفتصد هزار بشکه نفت بفروشیم قادر خواهیم بود که حقوق کارمندان دولت و هزینه های جاری کشور را بپردازیم در حالیکه آمریکا و تحریم هایش نمیگذارند بیش از ۶۵۰ تا ۷۰۰ هزار بشکه نفت بفروشیم، تازه پول آنرا هم حق برداشت نداریم و اجازه آمریکا لازم است<
- قاسمی در مجلس گفت: >ما مجبوریم خودمان نفت را حمل کنیم و به شرکت های نفتی اجازه نمیدهند. جمهوری اسلامی هم بیشتر از یک کشتی ندارد و این باعث شد که دوماه طول کشید تا یک کشتی نفت به کره جنوبی فرستادیم<.
- نبویان در مجلس خطاب به ظریف و عراقچی گفت شما دائم در تلویزیون هستند یک بار صادقانه برای مردم توافق نامه ژنو را بخوانید یعنی آنچه که امضا کرده اید را بیان کنید<
- نبویان اضافه کرد >من خودم از آقای عراقچی پرسیدم حق غنی سازی چه شد؟ پاسخ داد بعدا میفهمید<
- روحانی در نامه ای به سید علی خامنه ای نوشت: >به همت فرزندان توانستیم حقوق هسته ای و حق غنی سازی ایران را که مورد ادعای غرب بود حفظ کنیم<.

- سید علی گفت: «من فقیه هستم سه مرتبه موافقتنامه را خواندم حق غنی سازی اورانیوم را ندیدم».
- آقای حبیب بعدی نژاد دیپلمات ارشد هیئت ایرانی در مذاکرات ژنو گفت: «هر اقدامی شد بانظر رهبر بوده است ولی نمیگویم جزئیات توافق هسته ای با نظرایشان بوده است».
- نبویان گفت: «از ظریف پرسیدم مواد محرمانه در موافقت نامه چیست، گفت محرمانه است و حق دانستن ندارید نهایت من را در مجلس استیضاح میکنید من یک کلمه نخواهم گفت».
- عراقچی در مجلس گفت: «خط قرمز از دست دادیم».

باری آمریکایی ها این اظهار نظرهای نسبت به موافقتنامه ژنو را میخوانند و یقین میکنند که جمهوری اسلامی نه خودش، نه سید علی خامنه ای و نه نمایندگان مردم و نه امضا کنندگان موافقتنامه نمیدانند که چه امضا کرده اند و چه تبعاتی امضای آنها خواهد داشت.

باراک اوباما و تفهیم به جمهوری اسلامی

باراک اوباما در رابطه با خواست سنای آمریکادر مصاحبه ای با جفری گولد برگ درباره مواضع اعراب و ایران صحبت کرد.

باراک اوباما درباره ایران گفت: «سالهاست ایران بازیگر بی مسئولیتی در سطح بین المللی بوده است آنها از تروریسم حمایت کرده اند، آنها همسایگان خود را تهدید کرده اند و همچنین از اختلافات فرقه ای در کشورهای دیگر بهره برداری کرده و یابیه آنها دامن زده است، در سایه این سوابق کاملاً قابل درک است که کشورهای دیگر نه فقط با ایران خصومت داشته باشند بلکه درباره تغییر آن هم تردید داشته باشند (۱)

ما آرزو داشته و داریم که در نتیجه اجرای موافقتنامه در برنامه هسته ای، دیدگاهها و رویکردهای مخالف حکومت در در داخل ایران تقویت شود و اقتصاد ایران بیش از پیش با جامعه بین المللی جوش بخورد و سفرهای بیشتری انجام شود و گشایش بیشتری حاصل شود حتی اگر این روند یک دهه یا پانزده سال یا بیست سال بطول انجامد (۲)

باراک اوباما در این مصاحبه گفت: «ایران باید تضمین بدهد که برنامه هسته ای این کشور مسالمت آمیز است، اگر آنها نتوانند چنین تضمینی بدهند، دید و اطلاعات ما درباره برنامه هسته ای ایران وسیعتر شده و همچنین همه ساختارهای تحریم های ما همچنان بقوت خود باقی خواهد ماند. شاید اقتصاد آنها در این دوره شش ماهه تا یک ساله اندکی بهتر شود؛ اما من قول میدهم تنها کاری که باید انجام دهیم این است که دوباره تحریم ها را بایک اشاره برگردانیم (۳)

خبرنگار پرسید: آیا فکر میکنید که این کار آسان خواهد بود؟

باراک اوباما پاسخ گفت: تا حدودی همینطور است زیرا ۹۵ درصد تحریم ها هرگز برداشته نمیشود. بعلاوه مادر موقعیت بهتری قرار خواهیم داشت و میتوانیم به شرکای خودمان که در تحریم ها شرکت کرده بودند بگوئیم این ایران است که از مذاکرات کنار کشید. اوباما مذاکرات هسته ای رابه مذاکره در فیلم های وسترن تشبیه کرده و گفت: «اعمال تحریم های جدید مانند تیراندازی در اتاق مذاکره است (۴)

باراک اوباما گفت: <درحالی‌که ما ۹۵ درصد تحریم‌ها را حفظ می‌کنیم پیامی کاملاً روشن برای آنها و شرکای ۱+۵ فرستادیم که آنها بهتر است به شرکای خود بگویند که هنوز تحریم‌ها سرجایش است و از جمله تحریم‌ها ی یکجانبه آمریکاست و ما آن تحریم‌ها را اجرا می‌کنیم و تاکنون در جریان مذاکرات هم آنها را اجرا کرده ایم (یعنی همان تحریم‌هایی که ظریف آنرا کاغذ پاره میدانند).

نقد تبعات اظهارات باراک اوباما

(۱) باراک اوباما به حقانیت خصومت و بی‌اعتمادی کشور خود و سایر کشورها با ایران و اطمینان در عدم تغییر مواضع جمهوری اسلامی اعتراف کرده است؛ و عملاً هم این بی‌اعتمادی و خصومت را با تمدید قانون وضع اضطراری که در سال ۱۹۹۵ وضع شده بود نشان داد.

توضیح اینکه در قانون مزبور گفته شده که قانون مزبور بعد از یکسال خود به خود منقضی می‌شود مگر اینکه رئیس جمهوری سه ماه قبل از انقضای یکسال کتبا تمدید آنرا از کنگره خواستار شود.

پس از امضای موافقت‌نامه ژنو که تصور می‌شد قانون وضع اضطراری دیگر تمدید نشود، بنابراین درخواست رئیس جمهوری آمریکا قانون مزبور که ۱۹ سال قبل تصویب شده بود، تمدید شد و در آن نامه رئیس جمهوری آمده <از آنجا که برخی اقدامات و سیاست‌های دولت ایران با منافع آمریکا در منطقه مخالف و برای امنیت ملی و سیاست خارجی و اقتصاد آمریکا تهدیدی غیرموجه و جدی است وضعیت اضطراری در قبال ایران و تحریم‌های جامع علیه این کشور ادامه خواهد یافت>.

اقدام رئیس جمهوری آمریکا به تمدید قانون اضطراری علیه ایران نشان می‌دهد که موافقت‌نامه ژنو و تعهدات سنگین ایران کوچکترین تأثیری در موقعیت فکری و تصویری آمریکا نسبت به ایران نداشته است.

(۲) اظهارات باراک اوباما مبنی بر ای‌گویا از امیدواری آنها به عوامل خود در ایران است (جنش سبز = سربازانی که برای منافع آمریکا و اسرائیل در ایران مبارزه می‌کنند) و حتی برای رسیدن به وصال جنبش سبز پیش بینی ۲۰ سال راهم کرده است.

آنجا که آقای عراقچی گفته است: <آمریکایی‌ها می‌گویند تحریم‌ها ممکن است تا ۲۰ سال هم ادامه یابد ولی ما می‌خواهیم ۵ سال باشد ولی آنها می‌گویند کمتر از ۱۰ سال نمیشود> به اعتبار همین اظهارات اوباما است.

(۳) باراک اوباما برای سبک کردن تحریم‌های یکطرفه آمریکا (بقول ظریف کاغذ پاره‌ها) تضمین می‌خواهد.

این تضمین چیست و حد و حدود آن کدام است؟ گرچه بنظر میرسد که در موافقت‌نامه پیش بینی نشده ولی برخلاف ظاهر، تضمین و کیفیت آن در موافقت‌نامه موقوف به تشخیص و رضایت و تفکر آمریکا شده است.

یعنی مادام که آمریکا از سیاست خارجی و داخلی ایران رضایت تامه پیدا نکند تحریم‌ها بقوت خود باقی خواهد ماند.

(۴) باراک اوباما تبعات عدم تمکین جمهوری اسلامی را به موافقتنامه ژنو آشکارا به جمهوری اسلامی تفهیم کرده و به همین دلیل است که خامنه ای مکرر میگوید که (ما پایبند به موافقتنامه هستم و باید ادامه یابد) درحالیکه او بکرات گفته که امیدی به پیشرفت و انجام کار ندارد، تنها تهدید آمریکاست که سید علی هم چوب رامیخورد و هم پیاز را.